

CONSULTATIE

Regelgeving aansprakelijkheid kernongevallen

Jan Haverkamp
senior expert nuclear energy and energy policy
Amsterdam, 6 oktober 2021

Wise
Minahassastraat 1
Lokaal 103
1094 RS, Amsterdam
T: 0206126368
E: kantoor@wisenederland.nl
www.wisenederland.nl

1. Doelgroep van de consultatie

De aankondiging van de consultatie stelt: *“Doelgroepen die door de regeling worden geraakt: - exploitanten van kerninstallaties; - verzekeraars”*

Dit is nogal beschamend onvolledig. De meest belangrijke doelgroep die door de regeling wordt geraakt zijn burgers en bedrijven die blootgesteld kunnen worden aan de gevolgen van een zwaar ongeval in één van de betreffende nucleaire installaties. Immers, in het geval van een zwaar ongeval waarbij radioactieve stoffen in het milieu terecht komen zullen zij schade kunnen ondervinden die afgedekt moet worden door de aansprakelijkheid geregeld in deze regelgeving. Deze doelgroep moet expliciet toegevoegd worden aan de procedure.

2. De hoogte van de bedragen

De wettelijke minimumhoogte van de aansprakelijkheid voor de in de regeling genoemde installaties is € 70 miljoen. Boven de door de voorgestelde regeling vastgestelde bedragen valt de aansprakelijkheid onder de zgn. *“5^e tranche” – directe schade voor de staat en politieke keuze* (Toetsingskader Risicoregelingen Rijksoverheid). In het geval van een zwaar ongeval waarbij een deel van de radioactieve inhoud van deze installaties in het milieu raakt, is het waarschijnlijk dat de schade veel hoger is dan de som die in deze regelgeving als plafond wordt gesteld.

In het geval van de kernrampen in Tsjernobyl en Fukushima bedraagt de zich nog steeds ophopende schade honderden miljarden. De reactoren in Delft en Petten zijn natuurlijk veel kleiner, maar het is te verwachten dat het schadebedrag van een vergelijkbaar zwaar ongeval – veroorzaakt door extreme natuurlijke omstandigheden, technische of menselijke fouten, sabotage, een terroristische aanval, een oorlogshandeling of een combinatie daarvan – zeker in de miljarden euro zal lopen.

Daarmee zijn burgers in de omgeving van de reactoren in Delft en Petten blootgesteld aan politieke onzekerheid over de omvang van compensatie in het geval van een zwaar ongeval met een substantiële emissie van radioactieve stoffen.

De bedragen voor aansprakelijkheid zouden vanuit het oogpunt van gerechtvaardigde bescherming van de belangen van de bevolking en het milieu ongelimiteerd moeten zijn, zoals in, bijvoorbeeld, Duitsland het geval is (zie overzicht aansprakelijkheid nucleaire installaties van de OECD-NEA: https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_31866/table-on-operator-liability-amounts-and-financial-security-limits-non-official-updated-july-2021). Daarbij moet er een financiële reserve zijn gewaarborgd die op zijn minst de benodigde cash-flow voor aansprakelijkheid in het eerste jaar na een ongeval moet kunnen afdekken. Dit zou naar onze inschatting in de orde van grootte van minimaal € 10 miljard moeten zijn.

Voor alle vier installaties en voor het vervoer van radioactieve materialen zou een realistische inschatting van kosten gemaakt moeten worden in het geval van het ernstigst-denkbare ongeval. Deze inschatting ontbreekt bij de opstelling van deze regeling.

3. Dekking van de gewaarborgde financiële reserve

De vergunninghouders moeten de gewaarborgde financiële reserve dekken met hetzij een direct aanspreekbare financiële reserve, hetzij met een verzekering.